

Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh lớp 5 ở các trường tiểu học công lập quận Tân Bình, Thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Thị Ngọc*; Nguyễn Thị Kim Cương**

*TS. Giảng viên trường ĐH Sài Gòn; ** Học viên cao học Trường ĐH Sài Gòn

Received: 10/11/2023; Accepted: 16/11/2023; Published: 22/11/2023

Abstract: With the research results on the current status of educational activities management for 5th graders in secondary schools in Tan Binh district, Ho Chi Minh City and the theoretical framework that the project established in the master's thesis, the article introduces a number of management measures to overcome limitations and contribute to improving the quality of moral education for 5th graders in secondary schools in Tan Binh district, Ho Chi Minh City. These measures have been tested in educational practice and shown to be highly urgent and feasible.

Keywords: Moral education; 5th graders; Management measures; Primary school.

1. Đặt vấn đề

Dựa trên khung lý luận về hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh (HS) lớp 5 ở các trường tiểu học, luận văn thạc sĩ tiến hành khảo sát, phân tích thực trạng quản lý hoạt động (QLHD) giáo dục đạo đức (GDĐĐ) cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học công lập (THCL) quận Tân Bình, Thành phố Hồ Chí Minh (TPHCM). Kết quả cho thấy Ban giám hiệu nhà trường đã có những quan tâm nhất định tới xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện kế hoạch, chỉ đạo, kiểm tra đánh giá HD GDĐĐ cho HS lớp 5. Tuy nhiên, kết quả chỉ đạt mức độ “Khá”, chưa đạt mức “Tốt” như mong muốn. Nguyên nhân là do nhận thức về tầm quan trọng của QLHD GDĐĐ cho HS lớp 5 của giáo viên (GV) và cán bộ quản lý (CBQL) chỉ ở mức trung bình. Các nội dung cụ thể trong quản lý chưa được CBQL và GV ở các trường chưa thực hiện đồng bộ, thống nhất. Vì vậy, để nâng cao hiệu quả QLHD GDĐĐ cho HS lớp 5 ở các trường THCL quận Tân Bình, TPHCM, một số biện pháp được đề xuất có tính cấp thiết và khả thi cao khi thực hiện khảo nghiệm.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khách thể và PP nghiên cứu

- Khách thể khảo sát bao gồm:

+ Nhóm 1: 44 CBQL ở 15 trường THCL Quận Tân Bình

+ Nhóm 2: 406 GV ở 15 trường THCL quận Tân Bình

- Tác giả sử dụng PP nghiên cứu lý luận, PP điều tra bằng bảng hỏi, PP phỏng vấn phỏng vấn sâu

2.2. Các biện pháp QLHD GDĐĐ cho HS lớp 5 ở

các trường THCL quận Tân Bình, TP Hồ Chí Minh

2.2.1. Nâng cao nhận thức CBQL, GV lớp 5 về mục đích, vai trò và ý nghĩa của GDĐĐ- Trách nhiệm của Hiệu trưởng và CBQL của nhà trường:

Biện pháp này giúp CBQL, GV nắm vững các văn bản của cấp trên về hoạt động GDĐĐ; quán triệt các văn bản này đến tập thể CB, GV, NV trong nhà trường qua các cuộc họp hội đồng sư phạm; thông qua các buổi sinh hoạt tập thể, sinh hoạt dưới cờ để quán triệt, triển khai đến toàn thể HS lớp 5 và thông qua các cuộc họp CMHS lớp 5 để thông tin đến CMHS một cách đầy đủ, kịp thời; chỉ đạo, vận động các lực lượng trong nhà trường cùng tham gia thực hiện hoạt động này đạt hiệu quả.

Để thực hiện tốt biện pháp này nhà trường tổ chức chuyên đề, các buổi thảo luận về hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5, phân bố về thời gian, lựa chọn địa điểm, nội dung, hình thức và cách tiến hành.

Tổ chức tuyên truyền, nâng cao nhận thức đối với các lực lượng tham gia GDĐĐ HS về công tác GDĐĐ HS lớp 5.

Trách nhiệm của GV dạy lớp 5: Nhận thức được các vấn đề cốt lõi của đạo đức, tìm hiểu về giá trị đạo đức và những tác hại của những hành vi thái độ phi đạo đức qua sách báo, thông tin truyền thông,... hiểu được sâu sắc ý nghĩa của việc GDĐĐ. Tham gia đầy đủ và tích cực đóng góp ý kiến trong các buổi chuyên đề do trường hay cấp trên tổ chức. Bản thân phải là tấm gương sáng về phẩm chất đạo đức cho HS noi theo.

2.2.2. Cải tiến XDKH QLHD GDĐĐ HS ở trường tiểu học

- Biện pháp này rất cần thiết. Trên cơ sở, mục tiêu, nhiệm vụ năm học, điều kiện khách quan, chủ quan, Hiệu trưởng tiến hành lập kế hoạch tổng thể, lấy ý kiến đóng góp của các bộ phận liên quan, hoàn chỉnh và thông qua kế hoạch. Cụ thể:

+ Xác định, hình thành mục tiêu, phương hướng đối với nhà trường về hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5. Hiệu trưởng và GV trong trường cần xác định rõ cái gì cần thực hiện, ai là người thực hiện, thời gian thực hiện và đảm bảo rằng mọi thành viên trong trường biết và hiểu được những gì được kỳ vọng vào mỗi cá nhân trong hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5.

+ Xác định và đảm bảo về các nguồn lực của nhà trường để đạt được những mục tiêu đề ra về hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5.

+ Quyết định những hoạt động nào là cần thiết để đạt được mục tiêu đã đề ra. Hiệu trưởng cần cân nhắc, lựa chọn những hoạt động giáo dục phù hợp với điều kiện thực tiễn nhà trường, tâm sinh lý HS lớp 5, tính đặc thù của địa phương và bám sát vào chủ đề từng tháng học, năm học. Từ đó có kế hoạch GDĐĐ cho khối lớp 5, theo chủ đề để đáp ứng giải quyết những vấn đề nảy sinh trong quá trình GDĐĐ cho HS lớp 5

- Cần XDKH lâu dài nhằm định hướng cho cả một giai đoạn, đồng thời có kế hoạch ngắn hạn cho cả năm học, từng học kỳ, từng tháng nhằm định hướng hoạt động cho toàn trường. Từng bộ phận có liên quan căn cứ kế hoạch chung để XDKH riêng cụ thể, phù hợp và khả thi.

2.2.3. Đổi mới tổ chức thực hiện kế hoạch GDĐĐ HS lớp 5 ở trường tiểu học

Biện pháp này rất quan trọng vì sẽ giúp Hiệu trưởng tiến hành phân công, quy định nhiệm vụ cho các lực lượng trong trường thực hiện kế hoạch GDĐĐ năm học, học kỳ, tháng, tuần theo mục tiêu, nội dung đã đề ra.

Hiệu trưởng xác định nội dung, quyết định các hình thức, phân công nhiệm vụ cho các thành viên trong nhà trường. Khi phân công người phụ trách các hoạt động GDĐĐ, Hiệu trưởng cần lưu ý sự hợp lý, phù hợp với năng lực, sở trường, nguyện vọng của họ, có sự phối hợp chặt chẽ giữa các bộ phận, không chồng chéo, không lãng phí.

Xác định tổ chức chuyên trách QLHĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 và thành phần của tổ chức này.

Quy định chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của tổ chức chuyên trách này trong việc quản lý hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5 trong trường.

Xây dựng cơ chế phối hợp của tổ chức chuyên

trách này với các tổ chức khác trong trường và ngoài nhà trường. Bố trí nhân sự và điều kiện vật chất cho tổ chức chuyên trách hoạt động. Quán triệt kế hoạch GDĐĐ, xác định các mục tiêu, nội dung, hình thức tổ chức, PP, hình thức KTĐG, thời điểm tổ chức và các chủ thể chịu trách nhiệm chính trong hoạt động này.

Xác định trách nhiệm, vai trò quyết định của GV chủ nhiệm, GV Tổng phụ trách Đội trong GDĐĐ cho HS lớp 5.

Tập huấn PP khảo sát, phân loại HS lớp 5 theo các tiêu chí, như học lực, hoàn cảnh gia đình, đặc điểm tính cách, sở trường, hứng thú, thói quen,... làm cơ sở cho việc XDKH giáo dục đạo đức. Tập huấn các PP tổ chức hoạt động GDNGLL, sinh hoạt lớp, giáo dục cá biệt, tư vấn cho HS lớp 5.

Tập huấn các kỹ năng huy động sự tham gia của CMHS lớp 5 và cộng đồng.

Tập huấn PP đánh giá trong giáo dục nói chung, trong GDĐĐ nói riêng.

2.2.4. Tăng cường chỉ đạo thực hiện kế hoạch GDĐĐ HS lớp 5 ở trường tiểu học công lập

- Hiệu trưởng chỉ đạo GV chủ nhiệm, GV bộ môn thực hiện tốt các công tác giáo dục đạo đức cho HS bằng tấm gương của chính Thầy Cô, bằng sự thấu hiểu hoàn cảnh của HS.

- Hiệu trưởng chỉ đạo đa dạng hóa các PP và hình thức tổ chức dạy học; khắc phục tính đơn điệu, nghèo nàn trong việc áp dụng các PP tổ chức GDĐĐ cho HS lớp 5 hướng vào sự phát triển nhận thức, kỹ năng học tập và thái độ tự giác và chủ động của HS, cụ thể phải đưa ra các tình huống có vấn đề giúp cho HS có cơ hội thể hiện lập trường, tư tưởng của mình về những biểu hiện đạo đức trong XH.

- Hiệu trưởng chỉ đạo lồng ghép GDĐĐ vào các phong trào thi đua, hoạt động ngoài giờ lên lớp nhằm phát huy tối đa hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5.

2.2.5. Hoàn thiện KTĐG HĐ GDĐĐ HS ở trường tiểu học

- Xây dựng tốt nội dung KTĐG, xây dựng các tiêu chí, kế hoạch KTĐG theo tiến trình thời gian trong năm học. Đây là quá trình đo lường việc thực hiện nhiệm vụ dựa vào các tiêu chí theo các thời điểm khác nhau, qua đó người CBQL phát hiện ra những sai sót và điều chỉnh kịp thời.

- Hiệu trưởng có thể tiến hành kiểm tra định kỳ, thường xuyên, đột xuất, trực tiếp, hoặc gián tiếp để giúp HS lớp 5 hiểu rõ hơn về những hoạt động của mình, khẳng định được mình, từ đó hoạt động tích cực hơn, tự giác hơn, biết tự điều chỉnh hành vi của mình cho phù hợp với yêu cầu chung của xã hội.

- Một số hoạt động nhằm kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch quản lý hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5 ở nhà trường: Sơ kết, tổng kết, đánh giá rút kinh nghiệm việc thực hiện kế hoạch học kì, tháng, tuần; KTĐG GV sau khi tập huấn, bồi dưỡng; KTĐG hiệu quả sử dụng thiết bị hỗ trợ hoạt động GDĐĐ; Đánh giá hoạt động GV chủ nhiệm qua kế hoạch, sổ sách, dự giờ; Dự giờ GV bộ môn để đánh giá việc thực hiện lồng ghép GDĐĐ trong các môn học này; Tham gia nhận xét, góp ý, rút kinh nghiệm thực hiện phối hợp các lực lượng GD; KTĐG thông qua báo cáo, kiểm tra thực tế, kết quả đạt được của Đội TNTPHCM và thông qua nhận xét, đánh giá của cấp trên; Kiểm tra, giám sát, đánh giá, thảo luận rút kinh nghiệm hoạt động giáo dục HS lớp 5 chưa ngoan; Tuyên dương, khen thưởng những tập thể, cá nhân thực hiện tốt hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5;

2.2.6. *Đẩy mạnh sự phối hợp các LLGD trong và ngoài nhà trường tham gia HĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 ở trường tiểu học*

Hiệu trưởng cần chủ động quan hệ, phối hợp, liên kết với CMHS, với các tổ chức chính quyền địa phương để bàn bạc, thống nhất PP GDĐĐ phù hợp với tâm sinh lý và đặc điểm HS lớp 5 nhằm thu hút và phát huy sức mạnh tổng hợp của mọi nguồn lực, biến quá trình giáo dục HS thành nhiệm vụ của toàn dân. Đây là việc thực hiện “Cộng đồng hóa trách nhiệm” đảm bảo mọi điều kiện thuận lợi trong việc quản lý hoạt động GDĐĐ cho HS lớp 5. Nội dung phối hợp bao gồm: Phối hợp với tổ chức Đảng trong việc chỉ đạo toàn dân tham gia giáo dục thế hệ trẻ; Tranh thủ sự giúp đỡ của chính quyền trong việc thực hiện nhiệm vụ giáo dục ý thức bảo vệ xã hội, giữ gìn trật tự, an ninh; Phối hợp với ngành công an để ban biện pháp ngăn ngừa các tệ nạn xã hội xâm nhập vào học đường. Phối hợp với mặt trận tổ quốc Việt Nam để làm tốt công tác khuyến học, hòa giải, giáo dục cá biệt, ngăn chặn những hiện tượng tiêu cực trong HS lớp 5; Phối hợp Đoàn Thanh niên trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống, lý tưởng, đấu tranh phòng chống các hiện tượng tiêu cực xã hội, góp phần lành mạnh hóa xã hội; Tranh thủ sự giúp đỡ của các tổ chức, các doanh nghiệp, mạnh thường quân trong việc xây dựng CSVC của nhà trường và tạo điều kiện cho HS lớp 5 làm quen với thực tế; Phối hợp các cơ quan truyền thông, văn hóa thể thao, bệnh viện để tăng cường tổ chức các hoạt động VHVN, TDTT và chăm sóc sức khỏe cho HS lớp 5; Đại diện Hội CMHS lớp 5 phối hợp với nhà trường tổ chức các buổi thảo luận nhằm đưa ra các biện pháp nâng

cao hiệu quả GDĐĐ cho HS lớp 5.

2.2.7. *Mối quan hệ giữa các biện pháp đề xuất*

Các biện pháp đề xuất trong QLHĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 của trường tiểu học thể hiện quá trình quản lý khoa học đúng quy trình từ việc xây dựng kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo đến KTĐG và có mối liên hệ qua lại khăng khít với nhau trong quá trình triển khai các biện pháp, nhờ đó mà QLHĐ GDĐĐ đem lại hiệu quả thiết thực và có chất lượng.

Mỗi biện pháp chỉ tác động vào một khâu, một giai đoạn nào đó của quá trình quản lý nên trong quá trình thực hiện cần sáng tạo, điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp. Vì vậy, cần thực hiện một cách đồng bộ các biện pháp để có hiệu quả cao.

2.3. *Kết quả khảo nghiệm tính cấp thiết, tính khả thi của các biện pháp*

Kết quả khảo nghiệm cho thấy 6 biện pháp được đề xuất có tính cấp thiết và tính khả thi cao (Rất cấp thiết và Rất khả thi) cho thấy các biện pháp này đáp ứng được tính lý luận, tính thực tiễn, tính khả thi. Các biện pháp có thể được áp dụng vào những bối cảnh, điều kiện cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả QLHĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 ở các trường THCL.

3. *Kết luận*

Các biện pháp QLHĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 ở trường THCL được đề xuất dựa trên cơ sở lý luận, kết quả khảo sát thực trạng QLHĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 ở trường THCL quận Tân Bình, TP Hồ Chí Minh. Các biện pháp nói trên có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, tác động lẫn nhau, vừa là tiền đề vừa là cơ sở cho nhau, tạo thành một hệ thống biện pháp bổ sung và thúc đẩy nhau cùng hoàn thiện, cùng góp phần nâng cao hiệu quả QLHĐ GDĐĐ cho HS lớp 5 trong Trường THCL quận Tân Bình, TP Hồ Chí Minh.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010). *Cẩm nang giáo dục đạo đức, lối sống và phòng chống bạo lực trong nhà trường*. NXB Văn hóa thông tin. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006). *Tài liệu Bồi dưỡng Giáo viên Tiểu học “Đạo đức và PP giáo dục đạo đức ở Tiểu học”*. NXB Giáo dục. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 về ban hành Chương trình GDPT*. Hà Nội
4. Bùi Văn Huệ, Phan Thị Hạnh Mai, Nguyễn Xuân Thúc (2012). *Giáo trình Tâm lý học Tiểu học*. NXB ĐHSP Hà Nội.
5. Nguyễn Hữu Hợp, Nguyễn Dục Quang (1995). *Công tác giáo dục đạo đức ở trường tiểu học*. NXB Giáo dục. Hà Nội